

Kolejnym wielkim projektem EU będzie energia

Michaele Schreyer, Ralf Fuecks

Globalny system energetyczny przechodzi kryzys strukturalny. Jego istotą jest konieczność powstrzymania zmian klimatycznych oraz jednoczesna potrzeba zadbania o bezpieczeństwo energetyczne w epoce szybko rosnącego zapotrzebowania na energię. Powiększająca się przepaść pomiędzy rosnącym zapotrzebowaniem a ograniczonymi zasobami ropy i gazu oraz spekulacje doprowadziły do rekordowego wzrostu cen paliw. To z kolei przywołało widmo recesji. Wszystkie te wyzwania stanowią znaczące wyzwanie dla międzynarodowej stabilności ekonomicznej i politycznej.

Obecny stan Unii Europejskiej, charakteryzujący się paraliżem reformy instytucjonalnej z powodu irlandzkiego „nie”, nie jest dobrym momentem do zmierzenia się z tymi wyzwaniami. Przeszły traktat z Nicei, który nie odzwierciedla nowej rzeczywistości UE składającej się z 27 państw, utrudnia efektywny proces podejmowania decyzji, a tym samym osłabia rolę UE w ulegającym szybkim przemianom systemie międzynarodowym, którego kształt w coraz większym stopniu określany jest przez takie mocarstwa, jak Chiny, Indie czy Rosja. Pilna potrzeba reformy instytucjonalnej jest dla wszystkich jasna. Mimo wszystko w czasach takich jak obecne, UE nie może ograniczyć się wyłącznie do kwestii reformy instytucjonalnej. Potrzebna jest nowa Wspólnota Europejska, która w skuteczny sposób zajmie się złożoną problematyką zmian klimatycznych, bezpieczeństwa energetycznego i trwałej konkurencyjności. Jak zasugerował były przewodniczący Komisji Europejskiej Jacques Delors, UE musi stworzyć instytucję, która będzie mogła ułatwić wspólne działania w tym zakresie. W porównaniu z okresem kształtowania się Wspólnoty – gdy cele zarówno Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, jak i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej związane były z energią – obecnie brak jest wspólnych działań w zakresie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii, które wpływałyby na łagodzenie zmian klimatycznych, zapewniałyby bezpieczeństwo energetyczne i zwiększały konkurencyjność Europy poprzez przejście gospodarki europejskiej na system efektywny energetycznie.

W dobie zmian klimatycznych i rosnących cen energii w UE potrzebna jest Europejska Wspólnota Energii Odnawialnych (*European Community for Renewable Energy, ERENE*), która pomoże w przezwyciężeniu naszej zależności od paliw kopalnych i wyjściu naprzeciw wyzwaniom energetycznym nowego stulecia. Wspólnota ta stworzyłaby warunki konieczne do pełnego wykorzystania różnorodności klimatycznej, geologicznej i hydrologicznej Unii Europejskiej. Dzięki tej różnorodności UE ma potencjał zaspokojenia całego

zapotrzebowania energetycznego energią odnawialną. Jednakże ten wizjonerski cel nie może zostać osiągnięty poprzez nieskoordynowane, pojedyncze działania jedynie ze strony państw członkowskich. ERENE przygotowałaby strategię w celu ułatwienia wspólnych działań na rzecz szybkiego przejścia na odnawialne źródła energii w sektorze energetycznym. Finansowana z dochodów Unijnego Systemu Handlu Emisjami (*European Emissions Trading Scheme*) ERENE wspierałaby badania, rozwój i rozpowszechnianie nowych technologii, wprowadzałaby innowacyjne projekty pilotażowe, promowałaby inwestycje w odnawialne źródła energii poprzez wspólny europejski system wspierania, a tym samym przyczyniałaby się do rozwoju transeuropejskich inteligentnych sieci integracji energii odnawialnej do europejskich dostaw energii. System ten wspierałby także współpracę z państwami spoza EU, zwłaszcza z krajami o dużym potencjale energii słonecznej z basenu Morza Śródziemnego.

ERENE mogłaby się opierać na postanowieniach pogłębionej współpracy pomiędzy państwami członkowskimi pod egidą UE lub też na odrębnym traktacie. Wspólnota ta pomogłaby UE w osiągnięciu jej celów w zakresie polityki klimatycznej i energetycznej poprzez zredukowanie gazów cieplarnianych o 20% oraz w osiągnięciu celu 20% udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do 2020 roku. Ponadto system ten przygotowałby podwaliny pod cele długoterminowe, wykraczające poza rok 2020. Dodatkowo ERENE przyczyniłaby się do zwiększenia konkurencyjności UE poprzez wspieranie rozwoju technologii i innowacji.

Dzięki utworzeniu ERENE Unia może stać się liderem technologicznym, może ułatwić stworzenie nowych, „zielonych” miejsc pracy, chronić gospodarkę przed rosnącymi cenami za energię i być przykładem walki przeciwko zmianom klimatycznym dla reszty świata. W takiej formie – po stworzeniu wspólnego rynku wewnętrznego oraz wspólnej waluty – ERENE mogłaby stać się nowym dużym projektem integracyjnym Europy, podkreślającym istotną rolę wspólnych działań na rzecz przyszłości Europy oraz zapewniającym, że istnieją instrumenty do działania w zakresie zmian klimatycznych i bezpieczeństwa energetycznego. UE potrzebuje kolejnego wielkiego projektu, aby nabrać rozpędu politycznego i aby zaangażować swych obywateli do wspólnego europejskiego wysiłku modernizacyjnego.

Michaele Schreyer jest byłą komisarz ds. budżetu w Komisji Europejskiej (1999-2004);

Ralf Fücks jest współprzewodniczącym Fundacji im. Heinricha Bölla, *think tanku* i sieci politycznej zrzeszonej z niemieckimi Zielonymi.